

Reklamační proces v OSA (2. díl)

Kudy tečou k autorům peníze

Každý autor ví, jak je nevděčné říkat si po provedení svého autorského díla sám o peníze, sám se domáhat svého honoráře. Naštěstí na to máme lidi. Ti lidé se pro nás autory jmenují Ochranný svaz autorský.

Všichni výběřčí peněz jsou u veřejnosti z principu neoblíbení. U nás autorů je OSA oblíbený velmi. My pečeme rohlíky a správci našich autorských práv za ty naše publikem snědené rohlíky inkasují naše honoráře, které čtvrtletně odcházejí na naše účty.

Složenky už sice nejsou krávy zelené, jak je označil dnes už klasik, ale stejně pořád chodí a chodí...

A tak je příjemné rozumět tomu, kudy a kolik peněz nám z OSA na účet přiteče.

A možná někoho zajímají podrobnější informace: kolik peněz od pořadatele chodí? Dorazí na můj účet? Chodí všechny, co mají dorazit? Jsou jejich cesty k nám co nejpřímější? Nekapou někdy někde od nás někam odstředivým směrem?

Pojďme se tedy podívat, kudy vedou cesty peněz z veřejných produkcí do našich autorských kapes.

Správný postup

1. Pořadatel uzavře s umělcem smlouvu na veřejné vystoupení.
2. Nejpozději 5 dní před koncertem by měl pořádání koncertu nahlásit kolektivnímu správci — tedy OSA. Oznámi, kdy a kde se koncert koná, který umělec nebo kapela

vystoupí. Může akci ohlásit on-line prostřednictvím webu OSA nebo písemně.

3. Pokud koncert ohlásí před jeho konáním podle regulí, ušetří. Dostane od OSA vyměřenou sazbu tarifu A. Pokud pořadatel zapomene a ohlásí akci až po jejím konání nebo ji neohlásí, je mu kalkulována sazba B, která se rovná 1,28 sazby A.
4. Autorovo dílo zazní na koncertě nebo na taneční zábavě. Do 15 dnů po skončení koncertu pořadatel doplní hlášení na OSA o cenu vstupenky, počet prodaných vstupenek a playlist — seznam skladeb, které na akci zazněly. (Playlist musí odpovídat skutečně odehraným skladbám.)

5. Na základě splnění všech požadavků v termínu odešle OSA pořadateli během několika dní návrh licence (oprávnění k užití děl).

6. Jakmile se od pořadatele vrátí podepsaná smlouva mezi pořadatelem a OSA a pracovnice OSA ji zaregistrují, počítač automaticky odešle pořadateli fakturu se splatností 30 dní.

7. Po obdržení peněz na účet OSA se podíly autorských honorářů podle rozúčtovacího řádu přidělují kvartálně autorům uvedeným na playlistu. Odměna bude tedy autorům vyúčtována v následujícím vyúčtovacím období, tj. do tří měsíců od platby.

MODELOVÉ KALKULACE KONCERTNÍCH HUDEBNÍCH PRODUKČÍ V SAZBĚ A:

	koncert malý	koncert střední	koncert velký
počet návštěvníků	200	800	2 000
průměrné vstupné s DPH	100 Kč	400 Kč	800 Kč
odměna pro autory v sazbě A	1 700 Kč	21 000 Kč	91 000 Kč
autorská odměna v sazbě B	2 176 Kč	26 880 Kč	116 480 Kč

Inkasa z menších tanečních zábav činí 250—500 Kč.

Ideál je ideál, ale realita...

I když většina pořadatelů respektuje daná pravidla, někdy se předepsaným platbám od pořadatelů nechce.

K tomu existuje další systém, jak peníze k našim autorským kapsám přiblížit:

Regionální zástupci

OSA zaměstnává v České republice 22 regionálních zástupců, kteří jsou pověřeni a zaúkolováni prověřováním pouštění reprodukováné hudby v provozovnách a jiných veřejných prostorech (rádia, TV, CD přehrávače atd.), ale i kontrolou ohlašování akcí, kde se hudba provozuje veřejně živě, jaké údaje o počtu posluchačů a o ceně vstupenek pořadatelé nahlásili.

Regionální manažeři

Šéfy a kontrolory regionálních zástupců pro Čechy a pro Moravu jsou dva regionální manažeři. Podle počítačového systému vedených výkazů regionálních zástupců monitorují jejich detailní výkazy práce a řeší s nimi problémy. Práce regionálních zástupců je plánována a měsíčně porovnávána s výsledky v ostatních regionech.

Regionální manažeři jednou měsíčně referují o problémech v regionech na poradách odboru veřejného provozování OSA.

Všichni zástupci a kontrolní pracovníci na všech úrovních mají vstup do počítačového systému kontrolních výkazů (akce, smlouvy, platby, provedené kontroly a jejich výsledky), takže mají aktuální informace pro rychlou zpětnou vazbu.

Ke kontrole slouží navíc ještě oddělení podpory licenční činnosti. Jeho pracovníci systematicky sledují a dohledávají akce, kde se po celé republice hudba veřejně provozuje. Vyhodnocují informace o akcích na internetu a na sociálních sítích. Pokud v systému zjistí, že akce s veřejným provozováním nebyla nahlášena a zaplácena, osloví pořadatele buď sami, nebo předají informace o nevyúčtované akci regionálním zástupcům.

Reklamační oddělení

Pokud autor zjistí nesrovnalosti (má ověřené zprávy, že jeho skladba byla hrána, a nedostal za ni honorář), oznámí informaci reklamačnímu oddělení.

Když má účet v systému Infosa, vyplní reklamační formulář nebo své oznámení pošle na adresu reklama-ce@osa.cz. Informaci, co si s reklamací počít, dostane pochopitelně i po telefonu. Musí uvést místo a čas koncertu a přidat případně playlist.

Námítky autorů

Nehrozí, že během let navážou regionální zástupci s pořadatelem v regionu bližší vztah a zvýší se tendence k přílišné a záměrné „shovívavosti“? Za jak dlouho dochází k výměně či rotaci kontrolorů? Provádějí pracovníci OSA „přepadové kontroly“ v jednotlivých regionech jako kontrolu kontrolorů?

Vzhledem k několikanásobné a několikaúrovňové kontrole je tato možnost podvodů mezi regionálním zástupcem a pořadatelem minimalizována.

Pokud by bylo v systému objeveno něco podezřelého ve vztahu k některým pořadatelům veřejných vystoupení, odbor veřejného provozování by okamžitě zasáhl.

Jak se pořadatelé stanovuje sazba OSA u akcí, kde se nevybírání vstupné?

U produkcí bez vstupného se pro účely výpočtu odměny uvažuje vstupné 50 Kč za každého návštěvníka.

Jak to, že autor za odehrání písničky na veřejné produkci dostane někdy pár haléřů a někdy třeba několik desítek korun?

Na výši rozúčtovaných autorských odměn má podle stávajících pravidel vliv celá řada faktorů, jako je způsob užití (koncertní, taneční), počet skladeb na playlistu, výše inkasa vybraného za danou akci apod.

Jak se kontroluje přesnost playlistů skladeb odehraných na tanečních zábavách?

OSA systematicky kontroluje délku playlistů nejen z tanečních zábav, ale i z jiných typů produkcí s živou hudbou. Porovnává se přitom součet délek užitých děl s dobou trvání akce a v případě výrazných nesrovnalostí jsou kontaktováni přímo interpreti nebo jejich manažeři s žádostí o přesnější playlist. Není-li získán touto cestou, případ je předán rozúčtovací komisi, která rozhoduje o způsobu

rozúčtování nebo o vyřazení playlistu z rozúčtování.

Je nějaký další způsob, jakým OSA kontroluje správnost playlistů?

Referát monitoringu OSA se stará o to, aby hlášení užití hudby byla co nejvíce reálná, tzn. aby seznamy skladeb obsahovaly skladby skutečně uži-

Přímé rozúčtování spočívá v tom, že peníze, které OSA inkasoval, se po odečtení režie OSA (15 %) rozdělí mezi všechny autory a nakladatele skladeb užitých na dané akci, a to poměrně podle stopáže děl.

té, a aby tak rozúčtování autorských odměn bylo spravedlivé a odměny putovaly ke správným nositelům práv. Pokud jde o monitoring živých akcí, referát monitoringu vybírá cca 10 až 15 koncertů měsíčně, o jejichž nahrání požádá regionální zástupce. Po doručení připravených nahrávek a po dodání playlistu porovnává referát

monitoringu seznam užitých děl s nahrávkou a z každého koncertu připravuje analýzu pro rozúčtovací komisi. Zároveň jsou o provedeném monitoringu a jeho výsledcích informováni interpreti nebo jejich manažeři; v případě, že je playlist nepřesný, jsou požádáni o poskytování přesnějších playlistů. Posledním krokem je předání přesného playlistu vytvořeného podle nahrávky do oddělení zpracování dat, které jej připraví pro rozúčtování.

Jak se pro autora hudby nebo textu stanoví finanční hodnota přehrání jedné písně na taneční zábavě a jak totéž na koncertě?

Současná pravidla, účinná pro akce zaplacené do konce roku 2017, jsou docela komplikovaná a těžko vysvětlitelná v několika větách. Ale pojďme se o to pokusit:

Rozúčtování odměn vybraných za živé produkce probíhá ve dvou rovinách. Tou první je **přímé rozúčtování**, které se uplatňuje především u pop koncertů s inkasem od 30 000 Kč, dále u koncertů, kde by celkové autorské odměny rozúčtované s pevnou korunovou hodnotou bodu byly nižší než inkaso vybrané za daný koncert, a u některých dalších typů koncertů (např. akce volně přístupné veřejnosti a bez vstupného). Přímé rozúčtování spočívá v tom, že peníze, které OSA inkasoval, se po odečtení režie OSA (15 %) rozdělí mezi všechny autory a nakladatele skladeb užitých na dané akci, a to poměrně podle stopáže děl.

Druhou rovinou je již zmíněné **rozúčtování s pevnou korunovou hodnotou bodu**, do něž spadá většina koncertů vážné hudby, další koncerty nesplňující podmínky pro přímé rozúčtování (tedy zejm. koncerty populární a jazzové hudby, za které se s pevnou korunovou hodnotou bodu rozúčtují vyšší odměny, než bylo inkaso vybrané OSA, akce s více interprety apod.), všechny taneční zábavy a „jiné“ (nekoncertní) živé produkce. Pro tento typ rozúčtování se na každý rok stanovuje pevná korunová hodnota bodu, která v podstatě vyjadřuje odhad inkasa a odhad výše

rozúčtovaných odměn pro daný kalendářní rok.

Autorská odměna za jedno užití skladby z repertoáru OSA se spočítá vynásobením následujících hodnot:

Korunová hodnota bodu krát inkasní koeficient krát koeficient dle počtu skladeb krát bodová hodnota díla.

Oba zmíněné koeficienty i bodová hodnota díla vycházejí z rozúčtovacího řádu OSA.

Inkasní koeficient je dán výší inkasa za danou akci a typem užití (koncertní, taneční, „jiné“, tj. akce, kde je hudba součástí jiného programu).

Koeficient dle počtu skladeb vyjadřuje počet skladeb uvedených na playlistu a liší se pro koncertní a nekoncertní provedení (např. koeficient 1 se uplatňuje u koncertů max. s 25 skladbami a u nekoncertních živých akcí max. se 40 skladbami; při vyšším počtu užitých děl se koeficient snižuje).

Bodová hodnota díla závisí na zařazení skladby do jedné z kategorií bodovací tabulky (viz dále) a na stopáži.

Valné shromáždění schválilo na svém zasedání v květnu 2017 zásadní změnu v rozúčtování odměn za živé produkce, přičemž podle nových pravidel se bude postupovat při rozúčtování akcí zaplacených po 1. 1. 2018. Vše bude jednodušší, transparentnější a velmi snadné na vysvětlení: odměny za veškeré produkce s živou hudbou se budou rozúčtovávat přímo podle stopáže užitých děl. Podpora tzv. nekomerční hudby, konkrétně skladeb z kategorií 2—6 a 8—10, bude čerpána z kulturního, sociálního a vzdělávacího fondu OSA a její výše se bude počítat vynásobením následujících hodnot: přímo rozúčtovaná autorská odměna za skladbu krát koeficient pro koncertní provedení dle příslušné kategorie, v níž je skladba zařazena.

Co jsou tedy vlastně ty zmiňované kategorie a jak probíhá zařazování děl do kategorií?

Každá skladba registrovaná v databázi OSA je zařazena do jedné z kategorií.

V příloze č. 1 rozúčtovacího řádu OSA je vyjmenováno a detailně popsáno 11 kategorií (resp. od příštího roku 10 kategorií, neboť současné kategorie 10 a 11 budou sloučeny):

Prvních šest kategorií je pro vážnou hudbu, kategorie 7–9 pro populární hudbu a kategorie 10 a 11 (resp. sloučená kategorie 10) pro hudbu na pomezí mezi žánrem vážným a populárním.

Základním kritériem pro zařazení díla do kategorie je (kromě již zmíněného žánru) obsazení, pro které byla skladba komponována, případně zamýšlený účel (užití) skladby apod. Podívejme se například na rozlišení kategorií pro populární hudbu:

Kategorie 7 — tj. „základní“ kategorie pro běžnou populární hudbu a také pro skladby z ostatních žánrů, k nimž nebyla dodána partitura. Do této kategorie se zařazuje:

- populární hudba všech žánrů/stylů s textem nebo bez textu
- hudba užití/užitková (podkresová, hudební knihovny, znělky, upoutávky apod.), hudba relaxační a meditační, instruktivní skladby
- zpracování chráněných i volných děl z oblasti populární hudby autorská improvizace

Kategorie 8 — sem se zařazují:

- prokomponované skladby populární hudby
- prokomponovaná zpracování chráněných i volných děl z oblasti populární hudby včetně směsí
- jednotlivé části muzikálů, filmová a scénická hudba, věty suit
- prokomponované skladby pro dechový orchestr, rocková a jazzová hudba v rozšířené formě — do 11 hlasů

Kategorie 9

- díla z oblasti populární hudby velkých forem — pro bigbandy či orchestry od 12 hlasů

Zařazení díla do kategorie má významný vliv na výši rozúčtovaných odměn za živé veřejné provozování a za rozhlasové a televizní vysílání: každá

z kategorií totiž stanovuje, v závislosti na délce díla, jednak bodovou hodnotu díla, která vstupuje do rozúčtování odměn za živé veřejné provozování, a jednak koeficient pro rozhlasové a televizní vysílání, který je jedním z parametrů při rozúčtování odměn za tato užití.

Podíváme-li se opět na kategorie pro populární hudbu, zjistíme, že např. třímínutová „běžná“ populární píseň z kategorie 7 má 12 bodů, zatímco v kategorii 8 je to 18 bodů, a v kategorii 9 dokonce 36 bodů.

Od roku 2018, kdy vstoupí v účinnost nová pravidla o přímém rozúčtování odměn za živé produkce, zcela vymizí z kategorií body pro veřejné provozování. Budou nahrazeny koeficientem pro koncertní provedení, který bude jednotný pro každou z kategorií a který bude určovat výši podpory koncertního provedení z kulturního, sociálního a vzdělávacího fondu, jak již bylo zmíněno výše.

Jak může autor ovlivnit zařazení svých děl do kategorií?

Skladby, které OSA registruje na základě ohlášek do databáze OSA a k nimž není k dispozici spolu s ohláškou i partitura nebo nahrávka, jsou automaticky zařazovány do kategorie 7.

Jde-li o dílo z oblasti vážné hudby, případně o populární skladbu velké formy (bigband apod.) nebo dílo nezařaditelné ani do vážné, ani do populární hudby, je nezbytné, aby autor zapůjčil OSA partituru. Komise pro otázky tvorby pak podle partitury posoudí obsazení skladby či další parametry dle popisu jednotlivých kategorií a dílo do příslušné kategorie zařadí. Pouze pro zařazení do kategorie 8 (populární hudba rozšířených forem) postačí k posouzení nahrávka.

Kdy a jak do otázek kolem vyúčtování koncertů a tanečních zábav vstupuje komise pro otázky tvorby OSA?

Kromě již zmíněného zařazení děl do kategorií komise pro otázky tvorby také pravidelně kontroluje aktuální koncertní užití skladeb a posuzuje, zda konkrétní provedení odpovídá kategorii, v níž je skladba zařazena.

Není neobvyklé, že např. skladbu původně složenou pro symfonický orchestr (a tedy zařazenou do kategorie 6) zahráje v úpravě pro menší obsazení např. komorní kvartet; v takovém případě rozúčtovací řád OSA vyžaduje přeřazení takového provedení do jiné kategorie (v tomto konkrétním případě buď do kategorie 4, pokud autor

Od roku 2018, kdy vstoupí v účinnost nová pravidla o přímém rozúčtování odměn za živé produkce, zcela vymizí z kategorií body pro veřejné provozování.

novou verzi svého díla ohlásí, nebo do kategorie 2, není-li tato upravená verze autorem ohlášena).

V OSA probíhá několikaúrovňová kontrola: při zpracování playlistů pro rozúčtování posuzují správnost zařazení skladeb do kategorií referentky oddělení zpracování dat. Jednou za měsíc vstupuje do procesu referát monitoring, který překontrolovává seznam všech živě provedených skladeb z „vyšších“ kategorií a připravuje jej pro finální kontrolu komisi pro otázky tvorby.

Připraveno ve spolupráci s pracovníky OSA. ☒